

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİ
POLİS AKADEMİYASI**

**“NİZAMNAMƏLƏR” FƏNNİNDƏN
TƏDRİS-METODİKİ VƏSAİT**

(Polis Akademiyasının kursantları üçün)

BAKI – 2018

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİ
POLİS AKADEMİYASI**

**NİZAMNAMƏLƏR” FƏNNİNDƏN
TƏDRİS-METODİKİ VƏSAİT**

(Polis Akademiyasının kursantları üçün)

**Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər
Nazirliyi Polis Akademiyasının Elmi
Şurasının 22 fevral 2018 -ci il tarixli 6
nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuşdur.**

BAKİ – 2018

Tədris-metodiki vəsait Polis Akademiyasının Hərbi kafedrasında hazırlanmışdır.

Elmi redaktorlar:

Polis Akademiyasının rəisi,
polis general-mayoru,
hüquq elmləri üzrə fəlsəfə doktoru,
dosent

Nazim Əliyev

Polis Akademiyası rəyisinin
tədris və elmi işlər üzrə müavini,
polis polkovniki, hüquq elmləri doktoru,
əməkdar müəllim, professor

Mahir Əhmədov

Tərtib edənlər:

Polis Akademiyası rəisinin,
dəyüş və xidməti hazırlıq üzrə
müavini, polis polkovniki

İlyas İsayev

Hərbi kafedranın rəisi,
polis polkovniki

Hacı Aslanov

Hərbi kafedranın baş müəllimi,
polis polkovnik-leytenantı

Elxan Quliyev

Hərbi kafedranın baş müəllimi,
polis polkovnik-leytenantı

Elşən Hacıyev

Rəyçilər:

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər
Nazirliyinin Polis Akademiyasının
Tədris-metodiki şöbəsinin rəisi,
polis polkovnik-leytenantı

Fərhad Əliyev

Azərbaycan Respublikası DİN-in
Daxili Qoşunların Ali Hərbi Məktəbinin
rəisinin müavini, qərargah rəisi
polkovnik-leytenant

Faiq Rüstəmov

Metodik tövsiyələr:

“Nizamnamələr” fənni üzrə tədris-metodiki vəsait mühazirələrdə əldə edilən biliklərin dərinləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş və 4 mövzudan ibarətdir. Tədris-metodiki vəsait materiallarında seminar (praktiki) dərslərin planları, özünüoxlama suallar, kursant və dinləyiciyə kömək edə bilən normativ-hüquqi aktlar və xüsusi ədəbiyyat siyahısı, fənnin hər bir mövzusu üzrə suallar, o cümlədən terminoloji və yazılı tapşırıqlar təsbit olunmuşdur.

Tədris-metodiki vəsaitin əsas vəzifələrinə bu və ya digər mübahisəli məsələlərə dair öz fikirlərinin formalaşdırılmasında kursant və dinləyicilərə köməkliyin göstərilməsidir.

Fənn proqramı 30 saat həcmində tədris etmək üçün nəzərdə tutulmuşdur. Onlardan 8 saat mühazirələrə, 8 saat seminar və 10 saat təcrübi dərs məşğələlərinə, 4 saat kollokvium keçirmək üçün ayrılmışdır. Fənnin tədrisi qrup məşğələlərinin və təcrübi dərslərinin aparılması yolu ilə həyata keçirilir və tədris materiallarının tam şəkildə qavranılmasını təmin etməlidir. Təcrübə məşğələlərinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə nizamnamələrin müvafiq maddələrinin sərbəst şəkildə öyrənilməsi üçün kursantlara əvvəlcədən tapşırıqlar verilməlidir.

Nizamnamələr üzrə təcrübə məşğələləri öyrədici oyunlar, problemlə münəqişələrin yaradılmasına şərait yaradılması yolu ilə həyata keçirilir və bu zaman kursantlara onların yaradıcı düşüncə tərzini inkişaf etdirə bilən tapşırıqlar verilir.

“Nizamnamələr” fənni Azərbaycan Respublikası DİN-in Polis Akademiyası kursantlarının peşəkar kadr hazırlığında özünəməxsus yer tutur.

“Nizamnamələr” fənni kursantlara həvalə olunmuş vəzifələrin icrasından və öz səlahiyyətlərini həyata keçirərkən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, Qanunlarına, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarına, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarına, Daxili İşlər Orqanlarının fəaliyyətini tənzimləyən digər normativ hüquqi aktlara, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirinin, birbaşa və bilavasitə rəislərin əmr və göstərişlərinin nizamnamələrin müddəalarında göstəriləyi qaydada dəqiq və düzgün yerinə yetirilməsini, yüksək intizamın qorunub saxlanması metodikasını aşılamaqdan ibarətdir.

Xidməti vəzifələrin nümunəvi yerinə yetirilməsinə və xidmətdə əldə edilmiş yüksək nəticələrə görə, eləcə də xidməti və icra intizamı qaydalarını pozduqlarına və Daxili İşlər Orqanları əməkdaşlarının adına

xələl gətirən hərəkətlərə görə həvəsləndirmə və ya intizam tənbehi tədbirləri tətbiq edilir.

Unudulmamalıdır ki, yüksək peşə hazırlığı möhkəm nizam-intizamla əldə edilir. Davranış mədəniyyəti bəşərin yaratdığı müsbət əxlaqi keyfiyyətlərin ümumi daşıyıcısı olaraq insanların malik olduğu etik normalarda təzahür edir və onlar arasında normal ünsiyyət münasibətlərini tənzimləyir, həmçinin hər bir fərdin ləyaqətinin, mədəniyyətinin və digər şəxsi keyfiyyətlərin ümumi məcmusunu təşkil edir.

Fənnin əsas məqsədi aşağıdakılardır:

- Əməkdaşları müstəqil Azərbaycan Respublikasına hədsiz məhəbbət və sədaqət, öz peşə və xidməti borcuna, polis andına sadıq olmaq ruhunda tərbiyə etmək;
- Əməkdaşlara yüksək mənəvi-psixoloji, idarəetmə keyfiyyətlərinin, xidməti vəzifəsini nizamnamələrin tələblərinə uyğun yerinə yetirmək, tabeliyində olan əməkdaşları məharətlə idarə etmək bacarığını aşılamaq;
- Əməkdaşları gələcək fəaliyyətlərində nizam-intizamlı, tələbkə, yüksək mənəvi-psixoloji keyfiyyətlərinə malik olan zabit kadrları kimi hazırlamaqdır;
- Əməkdaşların qarşısında qoyulmuş vəzifələri, onların yüksək səviyyədə icrasını, xidməti vəzifə borclarına tam məsuliyyətlə yanaşmalarını, yüksək bilik, peşə vərdişlərinə yiyələnmək, günün nizam-intizam qaydalarına ciddi riayət etmələrini aşılamaq;
- Əməkdaşların vətənin və xalqın mənafeyini həmişə üstün tutmalarını, qanunçuluğa ciddi riayət etmələrini, intizamlı, cəsur, mənəvi və fiziki cəhətdən sağlam olmalarını, etik davranış qaydalarına ciddi riayət etmələrini aşılamaq;
- Polis peşəsini sevməyi, dövlətçilik ruhunda tərbiyə olunmağı, verilən əmr və tapşırıqları vaxtında yerinə yetirməyə hazır oldmalarını, polis adına xələl gətirə biləcək hər hansı davranış və ya hərəkətlərə yol verməmələrini aşılamaq;
- Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının, qanunlarının və müvafiq normativ hüquqi aktların, Daxili işlər orqanlarının Nizamnamələrinin, Daxili İşlər Nazirinin əmr və təlimatlarının tələblərinə sözsüz əməl etməyi vərdiş halına çevirmək, nizam-intizamı qorumaq, möhkəmləndirmək, intizam pozuntularına yol verməmək kimi prinsiplərə sahib olmalarına daim diqqət yetirmələrini aşılamaq;

-Əməkdaşlarda hüquq və mənəvi tərbiyəni, yüksək intizamı, icraçılıq, mənəvi mətinlik və fiziki dözümlülük xüsusiyyətlərini aşılamaq;

Nizamnamənin öyrənilməsi nəticəsində təhsil alanlar aşağıdakıları bilməlidirlər:

-DİN-in İntizam Nizamnaməsinin və Daxili Qoşunların Ümumqoşun Nizamnaməsinin qanunvericilik əsasını və onların tələblərini;

-Yerlərdə daxili qaydanın və nizam-intizamın qorunub saxlanması üzrə iş qaydası və üsulları;

-Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirinin və Silahlı Qüvvələrin Nizamnaməsinin xidmətin təşkil edilməsi və hərbi xidməti intizamın möhkəmləndirilməsi üzrə tələblərini;

-Ərazidə yaranmış əməliyyat şəraitini düzgün qiymətləndirməyi, konkret və dəqiq tapşırıqlar verməyi, qarşılıqlı əlaqəni təşkil etməyi, ekstremal şəraitlərdə şəxsi heyəti, hissə və bölmələri idarə etməyi;

-Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının, qanunlarının və müvafiq normativ hüquqi aktların, Daxili işlər orqanlarının Nizamnamələrini, DİN-in orqan və qoşunlarının strukturunu, təyinatını, tərkibini;

-İntizamın gücləndirilməsində rəis heyətinə köməklik göstərmək, vəzifə və rütbəcə böyüklərə hörmətlə yanaşmaq, xüsusi geyim formasının daşınma və hərbi təzim qaydalarına riayət etmələrini;

- Azərbaycan Respublikası DİO-nun intizam nizamnaməsini;

-Polis əməkdaşlarının etik davranış qaydalarını;

-Rəislər və tabelikdə olanların, vəzifə və rütbəcə böyüklərin əmr və göstərişlərinin yerinə yetirilmə qaydalarını;

- Şəxsi heyətlə "Nizamnamələr" üzrə dərslərin təşkili və keçirilməsi metodikasını.

Bacarmalıdırlar:

- Azərbaycan Respublikası DİO-nun intizam nizamnaməsini xüsusilə də rəislərin ümumi vəzifələrinin icrası zamanı Nizamnamənin tələblərinin tətbiq edilməsini;

- Xidmətin aparılması, şəxsi heyətin həyat və məişətinin təşkili zamanı nizamnamələrin müddələrinin dəqiq və düzgün yerinə yetirilməsini;

- Şəxsi heyətin nizamnamələrin tələblərinəin əməl etməsinə, vəzifə borcunu və ictimai asayişin qorunmasına görə məsuliyyət daşımısını;

- Şüurlu surətdə verilən tapşırıqları yerinə yetirmək hissələrinin aşılmasını və tərbiyə etməyi;

-Əməkdaşların qarşısında qoyulmuş vəzifələri, onların yüksək səviyyədə icrasını, xidməti vəzifə borclarına tam məsuliyyətlə yanaşmalarını, yüksək bilik, peşə vərdişlərinə yiyələnmək, günün nizam-intizam qaydalarına ciddi riayət etmələrini.

METODİKİ GÖSTƏRİŞLƏR

Fənnin tədrisi qrup məşğələlərinin və təcrübə dərslərinin aparılması yolu ilə həyata keçirilir və tədris materiallarının tam şəkildə qavranılmasını təmin etməlidir. Qrup məşğələlərində kursantlar Nizamnamələrin tələblərini və onun qanunvericilik əsaslarını əhatəli şəkildə öyrənirlər. Dərs zamanı tədris materialının ən çətin sualları açıqlanır.

Təcrübə məşğələlərinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə nizamnamələrin müvafiq maddələrinin sərbəst şəkildə öyrənilməsi üçün kursantlara əvvəlcədən tapşırıqlar verilməlidir.

Nizamnamələr üzrə təcrübə məşğələləri öyrədici oyunlar, problemləli situasiyaların yaradılması yolu ilə həyata keçirilir və bu zaman kursantlara onların yaradıcı düşüncə tərzini, cəsarətini, qətiliyini və rəhbər bacarığını inkişaf etdirə bilən tapşırıqlar verilir.

MÜHAZİRƏ DƏFTƏRİNDƏ KONSPEKTLƏŞDİRİLMƏSİ ZƏRURİ HESAB OLUNUR:

- hər mövzunun seminar və təcrübə dərsləri üçün nəzərdə tutulan yazılı tapşırıqların cavabları(*tapşırığın özünün köçürülməsinə ehtiyac yoxdur*);
- dərslük və dərslin vəsaitlərindən istifadə etməklə özünüyoxlama və seminar sualların cavabları;
- müstəqil hazırlaşma ərafəsində yaranmış suallar və ya müəllim tərəfindən dərs prosesində verilən əlavə sualların (tapşırıqların) cavabları.

Seminar məşğələlərinin aparılması və kursantların seminar məşğələlərinə hazırlaşması metodikası.

Müəllim müəhazirəni apardıqdan sonra seminar məşğələlərində müzakirə etmək üçün mövzu üzrə daha vacib və aktual sualları kursantların nəzərinə çatdırır.

Bununla əlaqədar olaraq müəllim hər bir mövzu üzrə seminar məşğələsinin planını tərtib edir. Planda müzakirə edilməli sualların öyrənilməsi üçün əsas və əlavə ədəbiyyatın siyahısı göstərilir.

“Nizamnamələr” fənninin tədris proqramına əsasən hər bir mövzu üzrə seminar məşğələlərinin planları bu vəsaitdə təklif olunur.

Seminar məşğələsinin planına əsasən kursant sərbəst hazırlıq saatlarında göstərilən ədəbiyyatlardan istifadə edərək hər bir sual üzrə hazırlaşır və seminar məşğələləri dəftərində qeydiyyat aparır. Suallara hazırlaşan kursant həmin sualı daha dərindən mənimsəmək üçün müəllim tərəfindən təklif edilmiş dərslərdən başqa Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, Azərbaycan Respublikasının Qanunlarına, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarlarına, Daxili işlər orqanlarının Nizamnamələrinə, Daxili İşlər Nazirinin əmr və təlimatlarının tələblərinə istinad edir.

Seminar məşğələsinin başlanğıcında təhsilalanların dərstdə iştirakını yoxladıqdan sonra müəllim 5 (beş) dəqiqə ərzində giriş sözü ilə çıxış edir. Giriş sözündə müəllim mövzunun anlayışını və əhəmiyyətini, məşğələnin məqsədini nəzərə çatdıraraq müzakirə üçün təqdim olunmuş suallar barədə qısaca izahat verir.

Sualların sayından, həcmindən və mahiyyətindən asılı olaraq müəllim onların müzakirəsi üçün vaxtı müəyyən edir. Bundan sonra təqdim olunmuş sualları kursantlar müzakirə etməyə başlayırlar.

Müzakirədən sonra hər bir suala müəllim tərəfindən yekun vurulur. Məşğələnin sonuna 5-8 dəqiqə qalmış müəllim yekun sözü ilə çıxış edərək mövzu üzrə kursantların hazırlığını, aparılmış məşğələnin nə dərəcədə mənimsənilməsinə dair öz fikrini bildirir və ayrı-ayrı kursantların hazırlıq səviyyəsinə qiymət verib dərslərdə müvafiq qeydiyyatlara aparır. Mövzuların daha vacib və aktual suallarının mənimsənilməsi məqsədilə müəllim kursantlar tərəfindən referatların hazırlanması metodikasından istifadə edə bilər.

Fənn üzrə mövzunun əhəmiyyətindən və həcmindən asılı olaraq ayrı-ayrı mövzular üzrə tədris proqramında 2 (iki) saatdan çox seminar məşğələlərinin aparılması nəzərdə tutulmuşdur. Buna müvafiq olaraq seminar planı ayrıca təklif edilir.

“Nizamnamələr” fənninin öyrənilməsi zamanı riayət edilməli olan metodiki tələblər

- müəllimlərin konspektləşdirilməsi məcburi xarakter daşıyır;
- **seminar və təcrübə** dərslərinə hazırlaşarkən hər bir mövzu üzrə **metodiki göstərişlərlə** tanış olmaq və **onlara riayət etmək**;
- seminar məşğələlərinə hazırlaşarkən müzakirə ediləcək sualların cavabları öyrənilməli və tövsiyə edilən tapşırıqlar yerinə yetirilməlidir;

- hər mövzu üzrə normativ hüquqi aktların və nəzəri mənbələrin əsas müddəaları öyrənilməlidir;
- problemlə vəziyyətlərin həlli yalnız yazılı formada yerinə yetirilməlidir;
- fənnin öyrənilməsi zamanı yaranan suallar üçün müəhazirəçiyə və ya fənni tədris edən müəllimə müraciət etmək tövsiyə edilir.

Tematik plan:

S/s	Mövzuların adı	Cəmi saatlar	Dərsin növü					
			mühazirə	seminar	dərs	Kollokvium		
1	2	3	4	5	6	7		
1	Mövzu № 1. "Azərbaycan Respublikası DİO-nun İntizam Nizamnaməsi".	8	2	2	4	-		
2	Mövzu № 2. Polis əməkdaşlarının davranış qaydaları.	8	2	2	4	-		
3	Kollokvium	2	-	-	-	2		
4	Mövzu № 3. "Azərbaycan Respublikası DİN-nin Polis Akademiyası-nın Nizamnaməsi".	6	2	2	2	-		
5	Mövzu № 4. "DİO əməkdaşlarının etik davranış kodeksi".	4	2	2	-	-		
6	Kollokvium	2	-	-	-	2		
	Cəmi	30	8	8	10	4		

Mövzu 1.

Azərbaycan Respublikası DİO-nun İntizam Nizamnaməsi.

Vaxt - 8 saat:

Mühazirə - 2 saat:

Seminar məşğələsi – 6 saat:

Mühazirənin qısa məzmunu:

Daxili İşlər Orqanlarında intizam – Daxili İşlər orqanları əməkdaşları tərəfindən, onlara həvalə olunmuş vəzifələrin icrasından və öz səlahiyyətlərini həyata keçirərkən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, Qanunlarına, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarına, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarına, Daxili İşlər Orqanlarının fəaliyyətini tənzimləyən digər normativ hüquqi aktlara, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirinin, birbaşa və bilavasitə rəislərin əmr və göstərişlərinə əməl etməkdən ibarətdir.

Xidməti vəzifələrin nümunəvi yerinə yetirilməsinə və xidmətdə əldə edilmiş yüksək nəticələrə görə, eləcə də xidməti və icra intizamı qaydalarını pozduqlarına və Daxili İşlər Orqanları əməkdaşlarının adına xələl gətirən hərəkətlərə görə həvəsləndirmə və ya intizam tənbehi tədbirləri tətbiq edilir. Bu Nizamnaməyə, etik davranış qaydalarına ciddi riayət etmələri, əməkdaşları qanunçuluğa, anda sadıq olmaları, Hər bir əməkdaş vəzifə borcuna məsuliyyətli münasibəti, peşəkar iş keyfiyyətlərini aşmalı, Rəhbər vəzifəli şəxslər tərəfindən tabelikdə olanlara tələbkarlıqla yanaşı diqqət və qayğı göstərilmələrini təmin edir, Azərbaycan Respublika Konstitusiyasına Qanunlarına və digər qanunvericilik aktlarına riayət etməlidir, İnsan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarına hörmətlə yanaşmalı, xidmətlə bağlı bütün çətinliklərə və məhrumiyyətlərə dözməli, xidməti vəzifəsinin icrası ilə bağlı ona məlum olan dövlət, ailə, peşə və kommersiya sirrlərini qorumaqla təhkim olunmuş silah və sursatı, xüsusi vasitələri, texniki avadanlığı və digər əmlakı qorumaqlı, səmimi və nəzakətli olmalıdır.

Müzakirəyə çıxarılan suallar:

1. DİO-da xidməti intizama riayət olunmasında rəislərin vəzifəsi?
2. Həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirlərinin tətbiqi və icra olunması qaydaları?

I dərs – 2 saat:

1. Polis əməkdaşına tətbiq edilən h v sl ndirm l r?
2. D O-da intizamın təmin edilməsi   n əməkdaşların vəzifələri?
3. Rəis (komandir) heyətinin vəzifələri?

II dərs – 2 saat:

1. D O-da xidməti intizama riayət olunmasında rəislərin vəzifələri?
2. D O-da möhkəm intizama nail olmaq əməkdaşların vəzifələri?
3. Polis əməkdaşına tətbiq edilən intizam t nbehl ri?

III dərs – 2 saat:

1. Həvəsləndirmə v  intizam tənbehi tədbirlərinin tətbiqi və icra olunması qaydaları?
2. D O əməkdaşlarının müraciətlərinə baxılması qaydaları?
3. Həvəsləndirmə v  intizam tənbehi tədbirlərinin tətbiqi və icra olunması qaydaları?

 z n  yoxlama sualları:

1. Azərbaycan Respublikası D O-nun  ntizam Nizamnaməsi
2. D O-da xidməti intizama riayət olunmasında rəislərin vəzifəsi.
3. H v sl ndirm l r necə tətbiq edilir?
4.  mrl r hansı qayda üzrə verilir?
5. Polis əməkdaşı intizam qaydalarını pozduđuna görə hansı məsuliyyət cəlb oluna bilər?
6.  ntizam tənbehi hansı müddət ərzində verilməlidir?
7. Azərbaycan Respublikası D O-nın  ntizam Nizamnaməsi nə vaxt qəbul olunmuşdur?
8. Azərbaycan Respublikası D O-nın  ntizam Nizamnaməsi D N-in ne  nömrəli əmri ilə təsdiq olunub?
9. Verilmis  intizam tənbehi hansı müddətə qüvvədə qalır?
10. D N-in Polis Akademiyasının daxili xidmət qaydaları nə vaxt və necə nömrəli əmrlə təsdiq olunub ?
11. D N-nin Polis Akademiyasının Nizamnaməsi nə vaxt və ne  nömrəli əmrlə təsdiq olunub?
12. D O-da intizamın təmin edilməsi   n əməkdaşların vəzifələri?

13. Rəis (komandır) heyətinin vəzifələri?

14. DİO əməkdaşlarının müraciətlərinə baxılması qaydaları?

15. Həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirlərinin tətbiqi və icra olunması qaydaları?

Dərs üzrə təxmini vaxt bölgüsü:

1. Giriş hissə - 5 dəq. (taqım komandırindən davamiyyətə dair məruzənin qəbul edilməsi, dərs jurnalında qeydiyyatın aparılması, mövzu və məşğələnin məqsədinin elan edilməsi, müəllimin giriş sözü).

2. Əsas hissə - 80 dəq.

3. Yekun hissə - 5 dəq. (məşğələyə yekun vurulması, nail olunmuş məqsədlərin səviyyəsinin müəyyən edilməsi, cavabların qiymətləndirilməsi).

Mövzunun mənimsənilməsi üçün tövsiyə olunan ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasının Nizamnaməsi.

2. Azərbaycan Respublikası DİO-nun İntizam Nizamnaməsi.

3. Polis əməkdaşlarının davranış qaydaları.

4. DİO əməkdaşlarının etik davranış kodeksi.

5. DİN-in Polis Akademiyasının daxili xidmət qaydaları.

Mövzu 2.

Polis əməkdaşlarının davranış qaydaları.

Vaxt - 8 saat:

Mühazirə - 2 saat:

Seminar məşğələsi - 6 saat:

Mühazirənin qısa məzmunu:

Davranış mədəniyyəti anlayışı, bəşərin yaratdığı müsbət əxlaqi keyfiyyətlərin ümumi daşıyıcısı olaraq insanların malik olduğu etik normalarda təzahür edir və onlar arasında normal ünsiyyət münasibətlərini tənzipləyir, həmçinin hər bir fərdin ləyaqətinin, mədəniyyətinin və digər şəxsi keyfiyyətlərin ümumi məcmusunu təşkil edir.

Polis əməkdaşları – polis orqanlarında müəyyən vəzifə tutan, “Polis haqqında” qanunla müəyyənləşdirilmiş səlahiyyətləri həyata keçirən dövlət

qulluqçusu olaraq öz xidməti fəaliyyətində müxtəlif insanlarla bilavasitə gündəlik təmasda və ünsiyyətdədir.

Şəxsiyyəti, insan hüquq və azadlıqlarını və mülkiyyəti hüquqazidd əməllərdən qoruyan səlahiyyətli dövlət qulluqçusu kimi, polis əməkdaşı – yüksək peşə hazırlığına və əxlaqi dəyərlərə, həmçinin nəzakətli davranış mədəniyyətinə malik olmalı, insanlarla rəftarının onların şəxsiyyətinə, mənəviyyətinə göstərəcəyi təsirin məsuliyyətini dərk etməli, özünün təmkinini, müasir etiket qaydalarına cavab verən müraciəti və davranışı, səliss danışıqı, təklif və tövsiyələri ilə hamıdan seçilməyi bacarmalıdır.

Vətəndaşlar sizi dövlət maraqlarının təmsilçisi, insanların konstitusion hüquqlarını və qanuni mənafeələrini qoruyan, geniş dünyagörüşünə, yüksək intellektə, həmçinin gözəl davranış mədəniyyətinə malik olan şəxsiyyət kimi qəbul etməlidir. Milliyyətdən, cinsindən, irqindən, dilindən, dinindən, əqidəsindən və cəmiyyətdə tutduğu mövqedən, siyasi mənsubiyyətdən, törədilmiş hüquqazidd əməldən və görülməli qanuni adekvat tədbirdən asılı olmayaraq, siz heç bir kəskin qanunla qorunan konstitusion hüquqlarının pozulmasına yol verməməlisiniz. Xidmət zamanı üzləşdiyiniz hər bir insan bunu hiss etməli, sizə inanmalı, ürək qızdırmalıdır. Xidmətdə olarkən hər hansı asayiş pozuntusuna görə vətəndaşı saxladıqda sakit və mədəni formada onun təqsirini, törətdiyi əmələ görə görülməli qanuni cəza tədbirinin labüdlüyünü, xəbərdarlıqla kifayətlənmək mümkünsə, gələcəkdə bu hərəkətinin mənfi nəticələrə səbəb ola biləcəyini izah edin. İnzibati xəta törədilmişsə, yaddan çıxarmayın ki, tərəfinizdən hər hansı düşünülməmiş hərəkət və ya nəzakətsizlik həmin xətaya yol vermiş şəxslə münasibətdə gərginliyə, müəyyən xoşagəlməz nəticələrə, habelə sürücünün qəza törətməsinə səbəb ola bilər.

Bütün hallarda, xüsusilə, güc tətbiq etmək zərurəti yarandıqda, hərəkətlərinizin hüquqpozma törətmiş şəxs və ətrafdakılar tərəfindən düzgün qarşılanmasını təmin etməlisiniz. Ətrafdakılar tam inanmalıdırlar ki, sizin gördüyünüz tədbirlər ümumi dövlət maraqlarına, ictimai təhlükəsizliyin və asayişin qorunmasına, cinayətkarlığın və hüquq pozuntularının qarşısının alınmasına yönəlmişdir. Yadda saxlayın ki, daxili işlər orqanlarında xidmətin özünəməxsusluğu ünsiyyət və davranışda dəqiqliyi, qanunlara ciddi riayət olunmasını, xidməti sirrin qorunmasını tələb edir.

Müzakirəyə çıxarılan suallar:

1. Polis əməkdaşının xidməti geyim formasına riayət etməsi qaydaları?

2. Polis əməkdaşının kollektivdə davranış qaydaları?
3. İctimai yerlərdə polis əməkdaşının davranış qaydaları?

I dərş – 2 saat:

1. Polis əməkdaşının davranış qaydaları?
2. Polis əməkdaşının ünsiyyət qaydaları?
3. Vətəndaşların qəbulu və mənzillərdə olarkən polis əməkdaşının davranış qaydaları?

II dərş – 2 saat:

1. İctimai yerlərdə polis əməkdaşının davranış qaydaları?
2. Məclisdə özünü aparma qaydaları?
3. Polis əməkdaşının kollektivdə davranış qaydaları?

III dərş – 2 saat:

1. Polis əməkdaşı işə gəldiyi zaman həmkarları ilə davranış qaydaları?
2. Polis əməkdaşı vətəndaşlarla görüşən zaman davranış qaydaları?

Özünü yoxlama sualları:

1. Polis əməkdaşının xidməti geyim formasına riayət etməsi qaydaları?
2. Polis əməkdaşının kollektivdə davranış qaydaları?
3. İctimai yerlərdə polis əməkdaşının davranış qaydaları?
4. Polis əməkdaşının davranış qaydaları?
5. Polis əməkdaşının ünsiyyət qaydaları?
6. Vətəndaşların qəbulu və mənzillərdə olarkən polis əməkdaşının davranış qaydaları?
7. Məclisdə özünü aparma qaydaları?
8. Polis əməkdaşı işə gəldiyi zaman həmkarları ilə davranış qaydaları?
9. Polis əməkdaşı vətəndaşlarla görüşən zaman davranış qaydaları?

Dərş üzrə təxmini vaxt bölgüsü:

1. Giriş hissə - 5 dəq. (taqım komandirindən davamiyyətə dair məruzənin qəbul edilməsi, dərş jurnalında qeydiyyatın aparılması, mövzu və məşğələnin məqsədinin elan edilməsi, müəllimin giriş sözü).

2. Əsas hissə - 80 dəq.

3. Yekun hissə - 5 dəq. (məşğələyə yekun vurulması, nail olunmuş məqsədlərin səviyyəsinin müəyyən edilməsi, cavabların qiymətləndirilməsi).

Mövzunun mənimsənilməsi üçün tövsiyə olunan ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasının Nizamnaməsi?

2. Azərbaycan Respublikası DİO-nun İntizam Nizamnaməsi?

3. Polis əməkdaşlarının davranış qaydaları?

4. DİO əməkdaşlarının Etik davranış kodeksi?

5. DİN-in Polis Akademiyasının daxili xidmət qaydaları?

Mövzu 3.

Azərbaycan Respublikası DİN-in Polis Akademiyasının Nizamnaməsi

Vaxt - 6 saat:

Mühazirə - 2 saat:

Seminar məşğələsi - 4 saat:

Mühazirənin qısa məzmunu:

Akademiyanın əsas vəzifələri. Akademiyanın hüquqları. Akademiyanın strukturu. Tədris-təlim işinin təşkili. Metodik işin təşkili. Elmi işin təşkili.

Akademiyanın ictimai təşkilatları. Akademiyanın tədris-maddi bazası. Akademiyanın daimi heyəti. Akademiyanın dəyişkən heyəti.

Akademiyaya rəhbərlik.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası (bundan sonra - Akademiya) ali və əlavə təhsil proqramlarını həyata keçirən, fundamental və tətbiqi elmi tədqiqatlar aparan xüsusi təyinatlı dövlət ali təhsil müəssisəsidir. Akademiya hüquqi şəxsdir, müstəqil balansla, istifadəsində olan dövlət əmlakına, xəzinə və bank hesablarına, Akademiyanın Bayrağına, üzərində Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbinin təsviri, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin adı (bundan sonra - Daxili İşlər Nazirliyi) və öz adı həkk olunmuş möhürə,

şamlara və blanklara malikdir. Akademiyanın fəaliyyətinin əsas məqsədi Daxili İşlər Nazirliyi üçün ali hüquq təhsilli kadrlar hazırlamaq və daxili işlər orqanları əməkdaşlarının əlavə təhsil almalarını təşkil etməkdən ibarətdir. Akademiya öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələri, Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin normativ hüquqi aktlarını, Azərbaycan Respublikasının daxili işlər nazirinin əmr və sərəncamlarını və bu Nizamnaməni rəhbər tutur. Akademiya Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları və digər dövlətlərin müvafiq qurumları ilə əməkdaşlıq şəraitində fəaliyyət göstərir. Akademiya "Rəsmi statistika haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq statistik və "Mühasibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq maliyyə hesabatlarını təqdim edir, fəaliyyətinin nəticələri barədə daxili işlər nazirinə hesabat verir. Akademiyanın fəaliyyətinin əsas istiqamətləri tədris, təlim-tərbiyə, metodik, elmi tədqiqat və redaksiya-nəşriyyat işlərindən ibarətdir. Tədris işi nəzəri və praktik biliklərə yiyələnmiş, intellektual təfəkkürə malik, daxili işlər orqanlarında xidmət etmək üçün ali hüquq təhsilli kadrlar hazırlamaqdan, əlavə təhsili və təlim məşğələlərini həyata keçirməkdən, kurs və diplom işlərinə, təcrübə məşğələlərinə rəhbərlik etməkdən ibarətdir. Təlim-tərbiyə işi şəxsiyyətin formalaşması üçün mütəşəkkil təşkil olunmuş məqsədyönlü prosesdir və vətənpərvərlik, mənəvi-əxlaqi, estetik, hüquqi və fiziki tərbiyə məsələlərinin həllinə kompleks yanaşma əsasında tədris prosesi ilə birgə aparılır.

Təlim-tərbiyə işinin mahiyyəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- dəyişkən heyətə vətənpərvərlik hissləri aşılamaq, onları Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, qanunlarına və digər qanunvericilik aktlarına, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarına hörmət ruhunda tərbiyə etmək;
- dəyişkən heyətə dövlətə və xalqa sədaqət, xidməti borcun yerinə yetirilməsinə məsuliyyətlə yanaşma, yüksək intizam və mənəviyyat, mətinlik, fiziki dözümlülük və peşəkarlıq keyfiyyətləri aşılamaq;
- dəyişkən heyətin nizam-intizamını və hazırlığını təmin etmək;
- dəyişkən heyətin milli və ümumbəşəri dəyərlərə yiyələnməsinə təmin etmək.

Müzakirəyə çıxarılan suallar:

1. Akademiyanın əsas vəzifələri və hüquqları?
2. Akademiyanın dəyişkən heyətinin vəzifələri?
3. Akademiyanın daxili qaydaları?

I dərslər – 2 saat:

1. Akademiyanın fəaliyyətinin əsas istiqamətləri?
2. Akademiyanın vəzifələri və hüquqları?
3. Akademiyanın strukturu və idarə edilməsi?

II dərslər – 2 saat:

1. Akademiyaya qəbul?
2. Akademiyada tədris işinin təşkili?
3. Akademiyanın elmi - tədqiqat fəaliyyəti?

Özünü yoxlama sualları:

1. Akademiyanın daimi heyəti?
2. Akademiyanın dəyişkən heyəti?
3. Akademiyanın maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti?
4. Akademiyanın beynəlxalq əlaqələri?
5. Akademiyanın yenidən təşkili və ləğvi?

Dərs üzrə təxmini vaxt bölgüsü:

1. *Giriş hissə - 5 dəq. (taqım komandirindən davamiyyətə dair məruzənin qəbul edilməsi, dərs jurnalında qeydiyyatın aparılması, mövzu və məşğələnin məqsədinin elan edilməsi, müəllimin giriş sözü).*
2. *Əsas hissə - 80 dəq.*
3. *Yekun hissə - 5 dəq. (məşğələyə yekun vurulması, nail olunmuş məqsədlərin səviyyəsinin müəyyən edilməsi, cavabların qiymətləndirilməsi).*

Mövzunun mənimsənilməsi üçün tövsiyə olunan ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasının Nizamnaməsi.

Mövzu 4.

"DİO əməkdaşlarının etik davranış kodeksi".

Vaxt - 4 saat:

Mühazirə - 2 saat:

Seminar məşğələsi - 2 saat:

Mühazirənin qısa məzmunu:

Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının etik davranış kodeksi, əməkdaşların göstərilən meyarlara cavab verməsinin, cəmiyyətdə qəbul olunmuş mənəvi-əxlaqi və mədəni davranış qaydalarına əməl etməsinin ifadəsi olan norma və müddəaları müəyyən edir. Etik davranış qaydaları. Etik davranış qaydalarının həyata keçirilməsinin təmin olunması. Dövlətin ictimai-siyasi həyatının mühüm sahələrindən olan hüquq-mühafizə fəaliyyətinin məqsədyönlü təşkili və həyata keçirilməsi, hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarının şəxsi, mənəvi və işgüzarlıq keyfiyyətlərindən, insanlarla ünsiyyət yaratmaq, onların inam və etibarını qazanmaq bacarığından bilavasitə asılıdır. Yalnız bu kimi keyfiyyətlərə, o cümlədən dəyanətə və saf mənəviyyətə, öz həmkarları və əhali arasında hörmətə və nüfuza malik, dövlətə, xalqa və xidməti borca sədaqətli olan daxili işlər orqanlarının əməkdaşları insanların etibarını qazanıb onların dəstəyinə arxalana bilər. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının etik davranış kodeksi (bundan sonra Davranış kodeksi) – əməkdaşların göstərilən meyarlara cavab verməsinin, cəmiyyətdə qəbul olunmuş mənəvi-əxlaqi və mədəni davranış qaydalarına əməl etməsinin ifadəsi olan norma və müddəaları müəyyən edir. Hər bir əməkdaş xidmətdə və gündəlik həyatda qanunçuluq, insan hüquq və azadlıqlarının, cəmiyyətdə qəbul olunmuş mənəvi dəyərlərin aliliyi, yüksək peşəkarlıq və səmimiyyət prinsiplərini və Davranış kodeksi ilə müəyyən edilmiş norma və qaydaları rəhbər tutmalıdır. Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanlarının əməkdaşları Davranış kodeksini dərinlən öyrənməli və onun tələblərinə sözsüz əməl edəcəkləri barədə üzərlərinə öhdəlik (əlavə №1) götürməlidirlər. Öhdəlik əməkdaşın şəxsi işinə əlavə olunur. Daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbula namizədin yoxlanılması prosesində, Davranış kodeksində müəyyən olunmuş prinsip və qaydalara zidd hərəkətləri barədə təsdiqləyici

məlumatların daxil olması, onun xidmətə qəbulunun rədd edilməsi üçün əsas sayıla bilər.

Müzakirəyə çıxarılan suallar:

1. DİO əməkdaşlarının etik davranış kodeksi?
2. Etik davranış qaydaları?
3. Etik davranış qaydalarının həyata keçirilməsinin təmin olunması?

I dərş – 2 saat:

1. Davranış kodeksində təsbit olunmuş prinsip və qaydaların?
2. Yalnız yüksək peşəkarlığa və şəxsi keyfiyyətlərə malik əməkdaşın insanlara və cəmiyyətə nələri aşılmalıdır?

Dərş üzrə təxmini vaxt bölgüsü:

1. *Giriş hissə - 5 dəq. (taqım komandirindən davamiyyətə dair məruzənin qəbul edilməsi, dərş jurnalında qeydiyyatın aparılması, mövzu və məşğələnin məqsədinin elan edilməsi, müəllimin giriş sözü).*
2. *Əsas hissə - 80 dəq.*
3. *Yekun hissə - 5 dəq. (məşğələyə yekun vurulması, nail olunmuş məqsədlərin səviyyəsinin müəyyən edilməsi, cavabların qiymətləndirilməsi).*

Mövzunun mənimsənilməsi üçün tövsiyə olunan ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasının Nizamnaməsi ?
2. Azərbaycan Respublikası DİO-nun İntizam Nizamnaməsi?
3. Polis əməkdaşlarının davranış qaydaları?
4. DİO əməkdaşlarının etik davranış kodeksi?
5. DİN-in Polis Akademiyasının daxili xidmət qaydaları?

KOLLOKVİUM VƏ İMTAHAN ÜÇÜN SUALLARIN TƏXMINİ DAİRƏSİ:

1. Azərbaycan Respublikası DİO-nun İntiza Nizamnaməsi?
2. DİO-da xidməti intizama riayət olunmasında rəislərin vəzifəsi?
3. Həvəsləndirmələr necə tətbiq edilir?
4. Əmrlər hansı qayda üzrə verilir?

5. Polis əməkdaşı intizam qaydalarını pozduğuna görə hansı məsuliyyətə cəlb oluna bilər?
6. İntizam tənbehi hansı müddət ərzində verilməlidir ?
7. Azərbaycan Respublikası DİO-nun İntizam Nizamnaməsi nə vaxt qəbul olunubdur ?
8. Polis əməkdaşının xidməti geyim formasına riayət etməsi qaydaları?
9. Polis əməkdaşının kollektivdə davranış qaydaları?
10. İctimai yerlərdə polis əməkdaşının davranış qaydaları?
11. Polis əməkdaşının davranış qaydaları?
12. Polis əməkdaşının ünsiyyət qaydaları?
13. Vətəndaşların qəbulu və mənzillərdə olarkən polis əməkdaşının davranış qaydaları?
14. İctimai yerlərdə polis əməkdaşının davranış qaydaları?
15. Məclisdə özünü aparma qaydaları?
16. Polis əməkdaşının kollektivdə davranış qaydaları?
17. Polis əməkdaşı işə gəldiyi zaman həmkarları ilə davranış qaydaları?
18. Polis əməkdaşı vətəndaşlarla görüşən zaman davranış qaydaları?
19. Akademiyanın daimi heyəti?
20. Akademiyanın dəyişən heyəti?
21. Akademiyanın maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti?
22. Akademiyanın beynəlxalq əlaqələri?
23. Akademiyanın yenidən təşkili və ləğvi?
24. DİO əməkdaşlarının etik davranış kodeksi?
25. Etik davranış qaydaları?
26. Etik davranış qaydalarının həyata keçirilməsinin təmin olunması?
26. Davranış kodeksində təsbit olunmuş prinsip və qaydaların?
27. Yalnız yüksək peşəkarlığa və şəxsi keyfiyyətlərə malik əməkdaşın insanlara və cəmiyyətə nələri aşılamalıdır?